

FORORD

Denne slektshistorien er skrevet av Ingeborg Lea, født Refsnes. Hun ble født i Kristiansand i 1868. Ble i 1890 gift med Karl A. Lea, som senere ble sogneprest. Hun ble enke i 1931 og flyttet i 1934 til Stavanger hvor hun, med unntak av krigsårene 1942 - 45, bodde til hun døde i 1950.

Historien er skrevet i de siste krigsårene, men er dessverre ikke fullført når det gjelder omtalen av hennes barn.

Da krigen begynte hadde hun 7 barn, 2 døtre og 5 sønner. Døtrene Hild og Ruth bodde i henholdsvis Arendal og Haugesund. Sønnen Rolv ble skutt i 1941, Leiv døde i tysk fangenskap i 1942, Alv satt i fangenskap i Tyskland fra 1942, Olav rømte til Sverige og var i politistyrkene, mens den yngste Per rømte til England i 1940. Han var bl.a. flyver i Marinens flyvåpen.

Originalmanuskriptet ble funnet i hennes datter Ruths etterlatte papirer i 1987 og er nå i hennes sønn Kolbeins eie.

I denne utgaven er dagens rettskrivning benyttet.

Stavanger oktober 1995

Kolbein B. Hausken

REFSNESSLEKTEN

Slekten skal være innflyttet, og som dens eldste mann kjennes en ved navn Ole uten at man vet noe mer om han.

Torguis Thoreson

var en stor og sterk, klok og lærd mann. Det fortelles at han lå i strid med naboene om forskjellige jordeiendommer, som imidlertid ble frakjent han. To av hans brødre var sjømenn

og bosatte seg i Amsterdam i Holland. Familien på Refsnes besøkte dem. De var rike folk, gifte og hadde mange barn.

Ola Torguisen

Ola handler eller Ola Einhanning (hadde mistet den ene hånden) var krøtterhandler. Han kjøpte opp dyr helt fra Lista og opp gjennom dalførene. Hadde drift i Hekfjeld, 600 - 700 kyr, 100 - 1200 sauer og lå i Hekfjeld i 24 år. Enda finnes mange merkesteiner med hans navn, i allefall fantes de for 50 år siden. Han hadde en gammel jente med seg og kom hjem med flere hestekløv med smør. Leien av beitet var 1 bismerpund smør pluss en bukk amtmann og biskop i Kristiansand som gave.

Ola var godt lært. Han kunne både lese og skrive, samt regne meget godt. Han hadde en vinter to italienere til lærere for sine barn, sannsynligvis flyktninger. Det fortelles at de om vinteren badet i Øidnevannet, men var ellers lærde og greie karer.

Torgius Olsen

var en stille og rolig mann. Var lærer i sognet, men drev samtidig sin gård opp til et mønsterbruk. Han hadde en vinter ensvenske som lærer for sine barn. Skulle være en dannet mann. Torjus ble 87 år. *Døde i 1838.*

Ole Torguisen

Ole eller Ola lensmann ble i ung alder lærer i sognet. Senere lensmann. I 1815-16 var han stortingsmann. Ved det derpå følgende valg ble han gjenvalgt, men han ville ikke. Fikk legeattest for at han var syk og ble hjemme. Ble av fogden beordret til å være med i alle ting i Lister fogderi for å regne ut skatten etter de nye pengelover, som han hadde vært med å gi på Stortinget.

Han var en navngjeten mann for sine store kunnskaper. Som skriveren pleide å si, spør Ole Refsnes, han har greie på allting, så slipper dere å spørre sakfører.

Det fortelles at han ikke følte seg verdig til å motta valg som stortingsmann mer, da han var skilt og gift igjen. Det fortelles videre at han var den første i Norge som var skilt og gift igjen. Om det er så, er vel ikke godt å si. Han ble ikke lykkelig med sin annen kone. Besøkte ofte den første. Begge konene fulgte han til graven Han var en dyktig mann. Ville han ha noe gjennom, var det aldri tale om å si nei.

Var lensmann til 1824, da han ved et ulykkestilfelle druknet i Ytre Øidnevann.

Endre Refsnes

Han var bror av Ole lensmann. Var først lærer i sognet. Så ble han lensmann i Bjelland. Da var han 20.5 år. Folk sa - kan han som er umyndig være lensmann. Ja, sa fogden, han er bror av Ole Refsnes og skikket for stillingen. Amtmannen sa at han skulle være lensmann og ingen kunne hindre det. Da Ole var død søkte han Grindheim og overtok gården. Var lensmann i 60 år. Arbeidet ivrig for å fremme opplysning i sognet. Ville på egen hånd bekoste skolehus, men kommunestyret sa nei. Opprettet et legat på 400 kr, hvor rentene skulle anvendes til fremme av opplysning. Ville likeledes innskjøte en gård til lærerjord, men igjen sa kommunestyret nei.

Han var etter bygdens mening en god og dyktig mann. Især var han god mot de fattige og mot dem som lite hadde.

Endre Refsnes var gift med Joran Johnsdatter Høiland, født 1802. Død 1874. Hun var en meget dyktig og klok kone, men streng. Hun var vist meget pen, streng, men svært nervøs. Det ble hun etter at deres hjem og alt innbo brant en stormnatt i 1873. Bestemor døde året etter.

Jeg så min bestefar to ganger, da han var gammel og var i følge hos sin sønn Tobias

Endre Refsnes og hustru hadde 4 sønner og 4 døtre. Den eldste var Tobias, så kom Ole, Eilert og Johannes. Døtrene var store og lille Guri, Johanne og Anna. Alle ble gift med gårdbrukere. Guri på Refsnes, Johanne på Valand i Kongsmo, lille Guri på Øidne og Anna på Seland i Mauland.

Tobias Endresen Refsnes, 1832 - 1917.

Han overtok gården, som har vært i slektens eie i 5 - 600 år, etter sin far. Det sies at han overtok det hele, så der ble lite til overs til de andre søsknene, men så forsto han som få at det gamle hjem skulle stå åpent for slekten. Brødrene og deres barn, alle tok turen dit, mange ganger med venner og venninner. Alle var velkomne, selv om det var midt i høstingen. Det var i sannhet et åpent hus for alle, og alle har vi lyse gode minner med oss fra Refsnesgården.

Han var gift med Anna O. Trygslund, 1843 - 1939, fra Bjelland. Hun var en flink kone som holdt sitt hus i god orden. Da hun var 95 år ble hun malt av maleren Lichtenstein. Bildet er i Olav og Tordis Leas eie. (*Ble ved deres død arvet av Rolv og Annelise Lea*). Hun var enda rett som et lys. Tobias og Anna hadde 5 barn. Ola, den eldste reiste til Amerika, Gine Tobiesdatter er gift med Torje Ubostad og bor på Ubostad i Grindheim.

Endre som var lærer i hjembygden, overtok farsgården, som nå hans sønn Torjus har. Gunvor er gift i Bjelland med Lars. Torjus var lærer, men sluttet tidlig pga sykdom. Har gård på Evje i Setesdal.

Da vi var i Hægbostad, som ligger i Lyngdalen og er nabodal til Undalen hvor Grindheim ligger, tok vi ofte en tur til Refsnes. Enten kjørende eller gående. Der var det alltid godt å komme. I den tid var det at onkel Tobias fant en del gamle graver, da der skulle legges en vei over en mark. De fant endel spydspisser, en øks og deler av urner osv. Onkel var stolt. Det hadde vært hans skuffelse at han aldri hadde funnet graver. Han tok sakene inn og la dem under ovnen i storstuen. Men det rare var at det ble så urolig i huset og i sær utenfor. Alle var redde, unntatt onkel. Han sprang ut av sengen natt etter natt. Ut på trappen for å få et skimt av livet. Men nei, alt var stille og rolig da.

Alle maste om at sakene måtte legges tilbake i sine graver, men det ble ikke gjort. Onkel skrev da til minn mann, om han kunne gi en forklaring. Vi fant det interessant og reiste bort.

Ble lagt i sengen i stuen hvor sakene lå. Jeg kan ikke nekte at mine øyne stod til ovnen, og mine ører var vidt åpne. Men bare ro og stillhet hele natten. Etter besøket var alt rolig i lang tid, og de spøkte med at presten hadde manet åndene bort.

Året etter, en herlig sommerdag, reiste vi igjen bort, da var Endre, Dagny og min svigerinne Kitty, Karl og jeg med. Uroen eller de gamle saker ble ikke nevnt hele aftenen, vi hadde nesten glemt dem. Men den natten hørte vi alle uro både over oss og ved siden av. Enkelte som om noen gikk frem og tilbake på gangen mellom værelsene, andre som en besynderlig banking og til slutt et voldsomt smell. Det gjorde et voldsomt inntrykk at også vi hadde hørt det. Enden ble at oldsakene ble sendt til museet i Oslo og siden ble alt rolig.

Jeg forteller det, fordi jeg selv har vært med, både sett og hørt uten å kunne gi noen som helst forklaring.

Ole Refsnes

som har mest interesse for oss var, født 17 september 1839 og døde 7. mars 1924. Straks han var konfirmert kom presten til hans far og spurte om han kunne få Ole til lærer for vinteren i Åseral. Ole gikk.

Senere gjennomgikk han Holdt seminarium og ble lærer i Kristiansand. Først ved døvstummeskolen, deretter ved borgerskolen og senere bestyrer ved folkeskolen.

Kjøpte i 1869 gård på Lund i Oddernes og bodde der senere. *(Huset ble revet i 1936 og Oddernes er innlemmet i Kristiansand. Redaktør Thomas Torsvik har skevet en artikkel om huset).*

Far var en dyktig og energisk mann både i sitt arbeide i skolen, og i alt det andre han var med i. Han var ivrig venstremann og ivrig politiker. I vårt hjem samledes datidens kjente politikere og diskusjonene gikk høyt. Det var også en tid hvor alle ble revet med, store og små, og vi hvis far var venstremann ble ofte uglesett på skolen av den grunn av de andre elevene, hvis far var høyre. De var i flertall.

Far var en ualminnelig ærlig karakter og kunne aldri tro vondt om noen eller noe, at en mann arbeidet for seg selv og ikke bare for sitt land. Han fikk mange beviser for det motsatte, men han kunne ikke tro det, og det gjorde ham vondt.

Han hadde en arbeidskraft langt over det vanlige, både hva ånds og legemskrefter angår. Strakk dagen ikke til, tok han natten til hjelp. Han leste meget.

Vi bodde litt utenfor Kristiansand og hadde have og gård som han drev meget godt, men så hadde han jo en flink kone ved sin side. Mot oss barn var han ganske streng. Vi hadde stor respekt for ham, men han tok seg meget av oss. Jeg minnes ennå, når han om vinterkvelden samlet oss barn rundt ovnen hvor han selv satt på en skammel og spikket fliser til å tenne opp med og fortalte eventyr, så vi satt helt betatt og var bare bange han skulle slutte.

Han ventet vi skulle være flinke på skolen, og guttene især var ikke høye i hatten, når karakterboken var stygg. Den tids oppdragelse var jo også strengere enn i våre dager.

Men han stolte ubetinget på sine barns hederlighet. Vi har ofte som voksne talt om at de lot oss ha så stor frihet, men jeg husker bl. a. at han sa: «Passer dere ikke selv på på deres navn og rykte, så gjør ingen andre det.» Jeg tror jeg kan si med sannhet at ingen av oss misbrukte vår frihet eller skuffet dem i deres tillit.

Han var friluftsmann, elsket naturen og gikk lange turer til sine siste dager. En religiøs natur og flittig kirkegjenger, men jeg husker så ofte når været var fint at han om søndagen sa: «Nei idag går jeg i Guds store kirke». Et annet vakkert minne fra søndagene var at når vi våknet, hørte vi far sang eller nynnet salmer, enten i stuen eller i haven. Da følte vi søndagsfreden.

Han kunne også være litt overlegen hvis han syntes folk var dumme.

Far hadde stor tro på kvinnen både i hjem og samfunn, sa så mang en gang at han var sikker på at tonen i det offentlige ville bli en annen når kvinner kom med. Han ivret for kvinners stemmerett, for særeie og for lettere adgang til skilsmisse.

Han og tre andre søkte departementet om at deres døtre kunne komme inn i siste middelskoleklasse på katedralskolen og ta middelskoleeksamen der, da pikeskolen ikke hadde

eksamensrett. Det ble innvilget. Det var Gunhild og de var således de første piker på katedralskolen..

Såvidt vites var han den første på Sørlandet som heiste det rene flagg 17. mai.

Foruten at han deltok i det politiske arbeid på forskjellig vis, var han også meget nyttet innen kommunen. Fikk i stand Oddernes og Randesund Assuranse. Var skolestyrets formann. Ordfører 1880 - 86 da Kristiansand kommune nektet han å fortsette, da han hadde sitt arbeide i byen. Det var dengang vedtatt at enhver skulle bo i den kommune, hvor de hadde sitt erverv.

Han arbeidet svært for å få opprettet Oddernes bank og fungerte som formann fra 1878 da den ble opprettet til 1907. Styremedlem i Norges bank 1913 - 1920. Han var dessuten varamann for lagmann Tor Foss i flere stortingsperioder. I bankens jubileumsskrift står det om Ole Refsnes: Han var en ihuga politiker og meget interessert i bankvesen. Likeledes at direksjonen de første årene arbeidet helt gratis. Formannen ble senere bevilget 84 kroner samt 100 kroner for ekstraarbeide pr år.

Far døde i 1924, glad over å ha fått leve, glad over å ha fått arbeide og være med i kampen for land og folk, men ikke minst over alt vakkert som han nød i fulle drag både hjemme og på sine reiser.

Fædrelandsvennens nekrolog over Ole Refsnes er tatt inn lenger bak i boken..

Caroline Andersen Refsnes. 1841 - 1934.

Mor var nærmest noe for seg selv, så selvstendig og med en sunn sans som få. Praktisk og dyktig i alt arbeid fra det tyngste til det vakreste håndarbeid. Tror ikke jeg har truffet noen med så stor og rik arbeidsglede. Bak hennes litt butte vesen banket der et varmt hjerte, som ga seg utslag på mange måter. Bl. a. ved at hennes barn måtte gå med mat og suppe til fattige og syke. Hun var nærmest streng, arbeid var en velsignelse og alle folk skulle arbeide. Vi barn fikk også merke det. Tolv barn fødte hun, fire døde, Sigrid og Birger som små, Theresie og Gunhild i 12 års alderen etter meslinger.

Tross sitt store hus, var hennes gjestfrihet stor. Tenkte aldri på strevet, og vi barn fikk ha venner og venninner med hjem, ofte til aftens og lek eller dans etterpå. Ta dem bare med hjem så vi ser hvem dere omgås, men gå ikke og driv etter veien sa de begge. Hun beholdt de unge som venner så lenge hun levde.

Sin have elsket hun, især roser og hvite liljer, som hun hadde et stort utvalg av. Behandlet blomste som om hun kjærtegnet dem, med en nennsom hånd.

Hennes største sorg i livet var da sønnen Olav døde 27 år gammel. Han var liksom hennes hjertebarn, studerte til lege og døde plutselig.

Som bevis på hennes sunne sans kan fortelles at hun sa: « Jeg må finne på noe som kan binde tankene». Så begynte hun å hekle sengetepper, og hun heklet mange og vakre til familien og til basarer.

Hennes arbeidsdag ble lang og hun nyttet den til det siste. Hun fikk leve i sitt gamle hjem med sin kjære have og hadde åpent hus for hele familien. Alle syv barn var hos henne i 14 dager i februar 1934 under en lungebetennelse som vi trodde skulle ende hennes dager. Da hun begynte å komme seg, sa hun med et smil: « Tenk nå har jeg narret dere hjem alle sammen og så ligger jeg her».

Hun ble frisk igjen og levde et halvt år etterpå. Da kom døden plutselig, og hun fikk gå til hvilen uten smerter. Vi var atter alle samlet for siste gang i det gamle hjem som vi hadde fått beholde så lenge.

Det var alltid sagt, at vår mor hadde vært så vakkeer, men ingen av oss kunne huske det, heller det motsatte. Hun måtte ha tapt seg fort, noe som ikke var så uvanlig, men da hun var død, var hun det vakreste vi hadde sett. Vi ble liksom aldri trette av å se på henne. En veninne av mor kom for å se henne, og hun sa: «Nå er hun akkurat som da hun var ung». Så fikk vi se vår mor som ung, og minnet om vår vakre flinke mor følger oss alle.

Av Ingeborg Leas forarbeide til denne historien fremgår det at hun gjerne ville ha sine søskens uttalelser. Hennes yngste søster Sigrid skrev:

Begge slet og arbeidet som treller, men det så likevel ut som var arbeidet en glede, noe av deres religion. Far var et stemningsmenneske. Mor hadde et jevnt godt humør med en utrolig sinnslikevekt. Far elsket naturen for hva den var, mor for hva den ga. Hun var aldri mer strålende enn når hun gravde frem de første potetene, plukket inn bær, frydet seg over blomster. Hun fant at Danmark var et vakkert land, for der så det ut som der var levelig for folk. Far var idealist, urokkelig i sin gode tro på menneskene. Mor realistisk, sjelden løp begeistringen av med henne. Hun slo i det hele kaldt vann i blodet med sine nøkterne bemerkninger, brakte sin mann ned på jorden, men han beundret henne like iherdig.

Rettenkende og penttenkende var de begge, likefremme og ærlige. Liten interesse for andres gjøren og laden. Far leste alltid, og da mor fikk tid til å sitte ned, ble det også hennes største glede, men overrasket vi henne midt på dagen med en bok, så hun ut som ble hun grepet i fusk, selv da hun var bortimot 90 år, for man skal ikke kaste bort arbeidstiden.

Fedrelandets sak, dets historie og fremtid var for far en hellig sak, som han ofret både tid og krefter på.

Han ville aldri høre når mor og tante Lotte ville gjøre han det begripelig at de kloke politikerne bare brukte ham som springbrett. Han eide nemlig ikke menneskekunnskap. Han var den første som heiste det rene flagg her i byen, og målsaken var det siste som lå han på hjerte. Der er et ord som jeg synes passer på dem begge. Rettlinjet, ikke bakveier, ikke krokveier, ikke sidelinjer. Enkle og bentfremme står de for meg som to sunne lykkelige mennesker.

Dette brevet som deres datter og svigersønn sendte sin mor / svigermor i 1907 gir også uttrykk for hvorledes barna opplevde sine foreldre:

<i>Kjære mutter</i>	<i>Du ved jo fra før</i>	<i>Et hurra for deg</i>
<i>Vi laver en væv</i>	<i>at en tur herind</i>	<i>som du var, som du er</i>
<i>af beskedne vers</i>	<i>oss glæde gjør</i>	<i>Velsignet din vei</i>
<i>som vi skikker pr brev</i>	<i>og kvikker ditt sind</i>	<i>gjennom livet dig bær</i>
<i>til fælles kommers</i>	<i>Saa slut da dit traak</i>	
<i>Vi takker for sidst</i>	<i>og til reise deg rig</i>	<i>Kristiania 23/5 1907</i>
<i>og dig især</i>	<i>De greier seg nok</i>	<i>Anna og Hermann</i>
<i>Det er bare trist</i>	<i>baade fatter og Sig.</i>	
<i>at over det er</i>	<i>Dit sind er af staa</i>	
<i>Og nu vi den stund</i>	<i>men dit hjerte af guld</i>	
<i>saa gjerne ser</i>	<i>Du rager et maal</i>	
<i>da mutter på Lund</i>	<i>over hele ditt kuld</i>	
<i>vil gjæste os her</i>		

Eilert Refsnes, 1841 - 1928.

Var Lærer og senere skolebestyrer i Kristiansand. Han var gift med Maria Ommundsen fra Kristiansand, og de hadde en sønn Endre, 1871.

Han ble annen gang gift med Helga N . Han var ivrig sportsmann og tok seg av ungdommen og var med å stifte den første skiklubb, Oddersjø.

Han var også sanger, som må bemerkes, for familien ellers er mer eller mindre uten sangstemme.

Hans sønn Endre har bodd i Kristiansand, ingeniør. Var gift med Janette Sagen. De hadde 8 barn hvorav statsingeniør Egil Refsnes på Sandnes er ett av dem.

Johannes Refsnes

Var forretningsmann. Kjøbmann i Mandal i fem år, senere i Oslo. Gift med Nikoline Ommundsen fra Mandal. De hadde flere barn, men bare Ragnhild Knutsen, gift med grosserer Knutsen lever igjen. Ragnhild født 22.8.1893. Deres datter gift i Frankrike 1941.

Knutsen var først gift med Ragnhilds søster, og de hadde to døtre, hvorav en er gift med advokat Wiig. Grethe gift med dir Hesselberg Meyer.

MORS SLEKT

Berent Andersen Øvrebø, gift med Kristine Andersdatter Greibesland.

Anders Berntsen, gift med Ane, født 1777 død 1882. Ane født 1781 død 1862.

Berent Andersen, 1805 - 1886, gift med Tone Olsvik fra Kristiansand. Drev gården Rosenlund i Randesund for en kjøpmann i Kristiansand. Kjøpte senere gården.

Gården Rosenlund er et vakker sted. Fra gammelt het den Knarvik og kalles nå for det meste det. En danske eide den en tid, fant navnet for norsk og kalte den Rosenlund. Derfra har vi mange lyse gode barndomsminner. Da vi var små , var det alminnelig at far og mor tok oss med på tur dit ut om søndagen. Måtte ro en halv time, hvilket jo var en fryd og ganske mest om aftenen i måneskinn. Stor frukthave, mange koselige lysthus og lekeplass, riktig et sted for barn. Tyve kyr og mange sauer. Som det var moro når vi fikk være med ut til øyene, alt opptok oss.

Bestemor døde først, men jeg husker henne godt, kan enda se henne engang hun hadde vært med barselmat til mor. Jeg stod i vinduet og så henne da hun gikk nedover veien med et stort brunt sjal med fiolette border i spiss nesten ned til kjolekanten, ørehatt og en lett gange. Likeledes fra stabburet når hun satt bort melken. Et stort langbord stod midt på gulvet tett besatt med treinger, alt skinnende hvitskuret og hun stod og fylte i. Også når hun skulle i Eihaven med slør og hansker, men da holdt vi oss langt borte.

De hadde hatt mange barn, men alle på en nær, var gifte og borte på den tid. En gammel døvstum søster, tante Ane, hadde sitt hjem der. Hun elsket blomster og hadde sin egen have, men hjalp ellers til i huset.

Bestefar levde til han var 81 år, en vakker staut mann, som drev sin gård og skog godt. Dengang bruktes eikebark i garveriene og jeg har truffet menn både i Eiken og på Lista som har vært hos morfar på barkflekking år etter år.

Gården er ennå i slektens eie, fjerde generasjon.

I 1987 var den fortsatt i familiens eie.

MINE SØSKEN

Anna Refsnes, født 21.5.1866.

Gift med Johan Herman Lie, 21.3.1894. Han var den tid fullmektig hos sorenskriveren i Rogaland. De ble viet i Hægbostad onsdag før skjærtorsdag i 1894. Far, mor og en del av søskenene var oppe.

Vielsen fant sted så sent at det alt var nesten mørkt i kirken, så alle måtte bære med lysestaker, kandelabere og lamper. Kirken fikk en dunkel, stemningsfull belysning.

Ingen barn. De bor på Heggeli. Herman var assessor i byretten i Oslo fra 1901 til 1918. Deretter høyesterettsdommer fra 1918 til han gikk av.

Endre Refsnes, født i Oddernes 30.6.1870

Var ute sin første tur i 1885. Hans far håpet han skulle miste lysten til sjøen, men det gikk ikke slik, og enda sier han, at om han fikk livet om igjen, så valgte han sjøen. Ble skipskaptein i 1897. Gift med Dagny Jørgensen, Kristiansand i 1904. Foreldrene var bankbokholder og skipsreder Jørgensen og frue født Dahl. Dagny var lærerinne i Kristiansand i en del år. Reiste så med sin mann da de ble gift og var med i tolv år. Trivdes godt ombord, og man kan trygt si at deres ekteskap var en eneste solskinnsdag. Ingen barn. Hun døde i 1934 i Farsund, hvor de hadde bodd en del år.

Sommeren 1938 var alle søskenene pluss to svogre samlet hos ham i Farsund i 14 dager i strålende sol. Mange turer til lands og vanns pluss bading på Husebystranden.

Karoline Refsnes, kalt Karo, født 13.8.1872.

Røde Kors søster i Bergen i fire år, 1901- 05. Gift i 1906 med Morten Carl Johan Weiman, grosserer i Odense, Danmark.

Ingen barn. Sin bryllupsreise tok de til Island, hvor Johan hadde forretninger. De var flittige til å besøke Norge, og i 1938 var alle søskenene pluss to svogre samlet hos dem i 14 dager på deres hytte eller hus i Blåvann. En uforglemmelig tur.

Gunhild Refsnes, født 7.8.1874

Kontordame i noen år, men gikk alltid med en lengsel etter å dra langt ut i verden, især til Afrika. En dag kom en av hennes venner og sa at nå kunne hun få leilighet til Afrika. Et skip skulle gå om noen dager. Hun gikk til kapteinen, Larsen fra Søgne, han var en elskverdig mann. Skulle ha sin datter med på turen og hadde han en dame med på turen så kunne han jo gjerne ha to.

Mor var på Hægbostad hos oss, ingen telefon eller telegraf, og far var fortvilet, kanskje mest for at mor ikke var hjemme, men si nei, kunne han ikke.

Turen gikk godt og tre måneder etter kom de til Durban. Frk. Larsen var den kjente bestyrerinnen av Stabekk husmorskole, frk Dina Larsen.

I Durban traff hun Gustav Delin, ble trolovet med ham og gift. I 1901 kom de hjem med to sønner, Emil og Leiv. Da var det stor stas og alle reiste vi hjem og var samlet i noen dager. Derfra reiste de til Gefle hvor han gikk inn i sin fars forretning, kull, koks og gjødningsstoffer m.m.

De har hatt syv barn, hvorav en, Endre som var tekstilingeniør døde. Han var født 19.6.1912 og utdannet i Tyskland.

Johan Emil, født 19.9.1899. Ingeniør. Gift med Sonja Lindgren.

Leiv, født 16.10.1900.

Caroline alltid kalt Ca, født 22.9.1901.

Gift med Bertil Andreas Maton i 1923. Senere skilt. De hadde to gutter, Lars og Gustav.

Anna Aase, født 19. 9.1903. Gift med doktor Hellmut Karollius Koningsberg i 1928.

Ella, født 19.6.1912. Utdannet som barnepleierske. Gift med Sten og bosatt i Gøteborg.

Gudrun Refsnes, født 14.7.1882

Lærerinne i Kristiansand. Gift med ingeniør Fridtjof Hagemann i Amerika i 1906. Kom hjem fra Amerika og har siden vært bosatt i Oslo. De har tre barn:

Hedda, født 25.4.1908. Gift med kaptein Johan Lorang i 1931. Satt i fengsel i Tyskland fra august 1943. De har tvillingene Johan og Kristian født 16.6.1932.

Titen, født 4.6.1914. Gift med Franz Georg Schröder 1.10.1942. Et barn, Jan Enevold, født 25.8.1944.

Johan Fredrik, født 16.4.1916. Ugift.

Sigrid Refsnes, født 16.7.1888.

Lærerinne i Trondheim ved skole. Senere i Kristiansand. Oppholdt seg et år i Tyskland. Bodde hos sine foreldre til hun ble gift i 1931 med sin barndomsvenn tannlege Trygve Thorkildsen.

Olav Refsnes, født 21.11.1880. Død 2.11.1907.

Hadde alltid inntrykk av at han lå mors hjerte nærmest. Han var ikke sterk som barn. Han studerte til lege, men døde så plutselig.

Er nå i tvil om jeg skal ta min mann eller meg selv først. Synes våre liv er så innflettet i hverandre at jeg mang en gang synes at det jeg har levd har jeg levd sammen med han.

Nå når er jeg gammel og har tid nok, går min tanke ofte tilbake til det som kaltes mitt livs seilas, og jeg forstår dikteren når han sier: Snart vipper vi oppe på bølgenes topper, og snart er vi dypt nede. Slik er vel livet for de fleste, så også oss. Men selv om skipet krenget så mang en gang, så holdt da vår tro og vår kjærlighet oss oppe. Vi hadde vårt arbeide som vi begge elsket og så vår store barneflokk som vi gjerne ville gjøre det godt for. Jeg bebreidet meg ofte og gjør det fremdeles, selv om intet kan gjøres om igjen, - det er det såre - at jeg fikk gjort for lite for barnene. Men minn mann trengte meg så meget for han var ofte syk og nedfor, og jeg selv trivdes kanskje allerbest sammen med ham i hans arbeide. Ellers synes jeg mitt liv har vært som et eventyr, spennende og fullt av opplevelser. Flyttet som vi har fra nord til syd og fra øst til vest, og fra små og gjemte bygder til større forhold. Synes mange ganger jeg står med et ben i den gamle primitive tid og et i nåtiden. Vil du spørre hvilken tid jeg synes var

den beste, så svarer jeg ubetinget nåtiden eller tiden fra 1939. Alle forbedringer og alle oppfinnelser på teknikken og elektrisitetens områder har gjort det lysere, lettere og bedre på alle måter å leve enn før. Vårt land har hatt en god tid, og vi levde vårt liv i den tid og fulgte med i alt som ble gjort og folkets fremgang i alle forhold.

Karl Adolf Martin Lea, født 13.5.1862. Død 18.4.1931.

Født i Stavanger av foreldre garver Per Olsen Lea og hustru Anna Kristine, født Waage. Han var den yngste av syv søsken, seks gutter og en pike. Han gjennomgikk hele skoletiden som nr 1 eller 2 i klassen og ble stud. kand.

Var lærer ved frk. Sønderaals pikeskole i Kristiansand da han ble utnevnt til kateket i Hammerfest. Han var en stille og nøysom natur. Hjørdis sa om ham, at han var stille på en lun måte, og det er treffende. Hadde en glimrende hukommelse og leste latin med unge gutter og menn til de siste år. Sitt arbeide elsket han og syntes aldri han fikk gjort nok. Intet arbeide var besværlig, enten det var sent eller tidlig, så var det godt å få arbeide. Han var glad i prestegjærningen, og sa alltid: «Mitt arbeide er å så, Gud gir veksten».

Ingeborg Refsnes, født 14.6.1868

Barndommen gikk med lek, arbeide og skole som for de fleste barn. På skolen var det som interesserte mest, religion og naturhistorie. Tok lærerinneeksamen i 1888 og fikk post ved en privat pikeskole med en lønn av 22 kroner og femti øre pr. måned. Jeg syntes jeg var rik og trivdes godt med skolearbeide og med tanken på at det skulle være mitt fremtidige arbeide. Men så kom Karl og etter fem måneders forlovelsestid giftet vi oss 15.7.1890.

Som før sagt var han utnevnt til kateket i Hammerfest, men den dagen det ble lyst for oss i kirken 3. gang, fikk han en voldsom blodbrekning. Hadde aldri vært syk før, men legen trodde det var turberkulose. Han sa det ikke til oss. Det var et hardt slag, men vi hadde bryllup etter bestemmelsen.

Han fikk utsettelse med tiltredelsen, og vi reiste til Kristiania, som det dengang het. En spesialist erklærte det for å være helt ufarlig, og sa at han kunne reise nordover med en gang. Vi reiste imidlertid til Nordre-Aurdal i Valdres og bodde på pensjonat i 6 uker. Han merket ingenting, men var alltid engstelig.

Så begynte den lange reisen. Stanset et par dager i Kristiansand og Stavanger. Fulgte så samme båt helt frem og var tre uker ombord. Kunne kommet fortere frem, men da jeg aldri hadde vært i Bergen og Trondheim, tok vi liggedagene som var to i Bergen og tre i Trondheim med. I Bergen hadde Karl slekt og i Trondheim kjente, så vi hadde det utmerket, især da vi fikk bo ombord.

Kom frem 30. september etter den herligste reise som noen kan tenke seg, langs Norges kyst. Stille så vi kunne reist i en pram. Gikk til bords hvert eneste måltid og frydet oss hver dag. Hammerfest lå i ruiner. Brannen i august hadde bare levnet begge utkantene. Vi fikk etter en tid leiet et lite hus i den vestlige delen av byen. Kirken var brent, men skolen stod og arbeidet begynte.

I Hammerfest møtte vi de elskverdige mennesker, jeg tror vi har møtt. Eldre og yngre var like imøtekommende, og vi trivdes utmerket den korte tiden vi fikk være der. Byen ble fort bygget opp igjen, og andre vinteren var der stor selskapelighet. Der fikk vi også læstadianerne å kjenne. Hadde jo bare såvidt hørt tale om dem.. Senere er der jo kommet flere bøker som handler om deres begynnelse og senere utvikling. Det var bra folk, hørte til kirken, men hadde ellers sine møter og egne skikker.

Store reinsdyrflokker kunne stå rett opp på Sadlere, fjellet syd for byen eller vest om byen. Og så var det været da. Posten som vi skulle ha to ganger i uken, var ofte forsinket og når stormen satte inn fra nord, var det som den var spekket med isnåler som feiet med seg alt. Stod en gang ytterst i byen og så to sjøfinner ride på hvelvet under skrik og kamp inntil de ble knust mot fjellveggen. Umulig for noen å komme dem til hjelp.

Våren 1891 kom min søster Karo opp. Jeg skulle ha vår lille og var ikke bra. Han kom den 13. juli under stort besvær, men da var jo Karo på tur til Nordkapp. Gutten fikk navnet Rolv. Karl var etter min mening den samme, men når vi talte om det, sa han alltid: «Nei det går nedover, jeg merker det på alt». Jeg led, lå våken om natten og hørte etter pusten og sønnen helt til årsdagen for blødningen kom. Da sa han: Nå har jeg håp. Det viste seg da at det legen hadde sagt var at det lengste han kunne leve var et år. Han trodde ikke jeg visste det, og jeg visste ikke at han hadde hørt det. Begge hadde vi liksom stått på vakt.

Jeg kom meg ikke, og i 1892 reiste Karo, Rolv og jeg til Kristiansand for å se om jeg kunne komme meg.

Arbeidet som kateket viste seg å være alt for stridt for Karl, som for de fleste kateketer, derfor ble det opphevet. Han fikk tilbakefall. Engstelig som han var nå når han var alene, søkte han avskjed og kom til Kristiansand. Bodde på landet en tid, men han lengtet etter arbeide. Reiste inn til departementet, fikk lov å bestyre Valle i Sætedalen med løfte om å få det. Jeg skulle imidlertid ha nr 2. Da det også var over, måtte Karl reise for å forrette konfirmasjon i Valle og to anneks.

Da Finn var seks uker fulgte mor meg opp. Det var en lang og besværlig tur, 180 km. minus båt opp Kilefjorden. I karjol på oppløste og dårlige veier, flere dager i trekk med våre to små.

Prestegården ligger vakkert til med utsikt over hele Valle. Den var gammel den gang, men vi fikk det ganske koselig, og mor bestemte seg for å reise tilbake. Vi hadde fått en pålitelig hjelp og begynte å få hjemmefølelsen.

Da kom Karl hjem fra posten en dag. Han var utnevnt til Hægbostad. Han skrev imidlertid til departementet og fikk utsettelse til våren med flytting.

Vinteren ble god, kald og stille med meget sol og mange herlige kjøreturer. Nyttårsaften til Bykle i 30 graders kulde. Skyss in natura som det het. Det vil si at bøndene besørget skyssen selv. Til Bykle, 40 km., var den delt på tre, så det var friske hester som stod og ventet på et bestemt sted, hvor vi da oftest var inne og varmet oss.

Alt var bra og folk var elskverdige, men rensligheten stod langt tilbake. I de år var turberkolosen svært slem. Husker en tur til Hyllestad, annekset sydenom, bitterlig kaldt. Mannen som hentet oss hadde lagt en skinnfell til å sitte på og trekke opp over knærne. Jeg må ha sett på fellen for mannen sier plutselig: Du tar inkje være redd for fellen, eg tok han av badstuen i går.

Vi velsignet både mannen og fellen.

Den tid var det ikke ovn i Valle kirke. Spør om det var kaldt ? Vi ble glade i folket og dalen og gruet oss for oppbruddet. Men det måtte til, og en fin dag i slutten av mars drog vi sydover

med egen hest, sluffe, to små gutter og vår trofaste Tarjer som fulgte og ble hos oss i 7 år. Karl leste med henne, fikk henne inn på jordmorskolen i Bergen, hvorfra hun reiste til Amerika.

Hægbostad er en trang dal øverst i Lyngdalen. Vi ble der i 12 og et halvt år. Der er de senere barn født, unntatt Per som er født i Kopervik. Forholdene var små og folket fattig. Karl var den første som kjøpte slåmaskin, og folk mente det gikk aldri. Han fikk også en ny potetsort til bygden, og var i det hele svært interessert i å få gården, som var ynkelig drevet, i god stand.

En vanskelig tid, å komme til tomt hus og fjøs, alt skal skaffes. Til å begynne med hadde vi en døvstum dreng og en døvstum budeie. Heldigvis arvet vi den forrige prestens hushjelp, som var oss til stor hjelp og trøst, altså fire tjenere.

Karl hadde det med at dem som ingen ville ha, skulle vi forsøke med. Han var jo alltid formann i fattigkommisjonen. Vi har hatt mange rare og ikke helt lette i kortere eller lenger tid, disse to døvstumme i et år.

Det ble forresten min lodd å sy tvangstrøye til Anna budeie. Hun ble noen år senere sinnssyk. Legen sa da det ble tale om reisen: Tinen får vi få fruene til å sy, jeg skal skaffe materiale.

Måtte også sy messeskjorte til kirken. En av våre forgjengere i kallet, hvis datter var gift der oppe, hjalp meg, da hennes mann naturligvis var med i styrene. Det gikk det også.

Det gjaldt i det hele i de dager å være en altnuligmann når man var prestefolk. Skader og skrammer skulle der råd og smørelse for, og det er utrolig hvor godt det som oftest går. En gang kom en mann ned fra heia, hans datter hadde forbrent hele leggen. Mitt lille apotek var tomt. Jeg stod like hjelpesløs som mannen. Gå hjem, kjøp smør, og legg det usaltede smør på med rene kluter sa jeg. Hun ble helt bra.

Vet aldri at det gikk galt med mitt kvaksalveri, så lenge vi var i Hægbostad. Men da vi kom til Kopervik og ville stille selv med det minste, så gikk det galt. Jeg kom til det resultat at hvor der ingen bedre hjelp er, og man hjelper i bønn og tro, så lykkes det. Men kan man få kyndig hjelp, skal man bruke den.

Man kan nok tale om den rene luft osv., men når man samtidig tenker på skittenferdigheten så kommer man til kort igjen. Den tid var der ingen bedehus eller lokaler hvor møter kunne holdes. Det var bare i stuer som godt folk stilte til rådighet. De drog inn planker og bord som ble lagt over krakker. Barna ble plassert i sengene så lenge der var plass. På den måten ble der rom til mange. Varmen kunne være svær og lampen, 1 eller 2 små kjøkkenlamper som var hengt opp under taket, døde etter hvert bort. Da var det en eller annen som sa til den som satt nærmest døren: Du får gløtte på døra, lampa dør. Så fosset den iskalde luften inn og frisknet litt både på lampen og på folket. Men snart ble det for kaldt, døren måtte lukkes, så fikk man gjenta luftningen. Dette var jo temmelig usunt, især for Karl som skulle ut i den kalde sleden og kjøre milevis, ofte i dårlig føre.

I 1890 årene gikk influensaen svært både i by og bygd. Karl fikk gjerne en tur hver vinter, en gang mild lungebetennelse, og alltid var han svært dårlig. Den vinteren var vi så heldige å ha søster Karo hos oss. Hun var rødekorssøster og hadde fått fri om vinteren for å være hos oss. Hun passet ham, og han kom vel over det også, men så kunne han også den kunst å være forsiktig. Alltid var vi engstlige for brystet.

Årene gikk, vintrene var svære på mange måter, men somrene var jo deilige. Barn fikk vi hvert eller annenhvert år så flokken ble etter hvert stor. Men det kostet både legemlig og åndelig. Jeg hadde store kamper innen jeg kom så langt at jeg kunne ønske den lille velkommen. Jeg ville heller ikke være så ussel en mor at jeg fødte et barn til verden uten å ønske det velkommen. For dem alle ble det bedt hver dag fra vi visste vi skulle få en til. Karl

var alltid så sikker og sa: Du vet de alle når frem selv om ikke alle får oppleve det. Men det kostet meg meget så det var nærmest et Guds under at jeg kom gjennom. Men vi trivdes, fikk pålitelige tjenere etter den døvstumme. Matias fikk vi og Ola som var hele vår tid og fulgte siden prestegården som bestyrer til han døde 70 år gammel.

Dere som er unge og lever i en annen tid kan vel neppe forstå at vi kunne trives, men vi hadde jo våre barn og vårt hjem og vårt arbeide. Arbeide var det nok av både hjemme og ute i menigheten. Karl reiste meget omkring og der var visst ikke den gård eller det hus han ikke hadde besøkt. Red, kjørte eller gikk.

Jeg hadde kvinneforeningene. Ull, rokker og karer så vi fikk garn å strikke eller hekle av. Min skarpe høye stemme kom godt med når jeg skulle lese i all duren. Men vi hygget oss, sang og leste og fikk oss en kopp kaffe til medbrakt niste.

Karl fikk i stand ungdomsforrening. Det var en prektig ungdom som var med. Ennå etter 40 år husker de på meg med poteter, smør og kjærlige brever. Det synes jeg er trofasthet.

Livet var nå ikke bare strev. Det var bl. a. visitasene som alltid var en fest. Så hadde vi især om somrene, mange gjester. En gang var vi 20 hver dag i 3 uker. Imellom besøkte vi naboprestene og de oss av og til.

En må jeg nevne, som var oss til megen glede og hygge, nemlig Trine Eilifstad og hennes mann. Trine var født og oppvokst i Hægbostad, hvor hennes far var prest i 28 år. Hun giftet seg med Sterkold Eilifstad. I deres hjem var vi meget. De var gamle og barnløse, men hun ble aldri gammel, og hadde vært stadig gjest i prestegården hos alle prester fra hennes fars tid til vår. Av dem fikk vi flere gamle vakre ting.

På et løst ark merket side 3 stod følgende beretning:

Da vi bodde i Hægbostad, som ligger i Lyngdalen og er nabodal til Undalen hvor Grindheim ligger, tok vi ofte en tur til Refsnes, enten kjørende eller gående. Det var alltid godt å komme dit. I den tiden fant onkel Tobias en del gamle graver da de skulle legge en vei over en mark. De fant en del spydspisser, en øks og deler av av urner o.s.v. Onkel var stolt, det hadde vært hans skuffelse at han aldri hadde funnet graver. Han tok sakene inn og la dem under ovnen i storstuen. Det rare var at det ble så urolig i huset og især utenfor.

Alle utenom onkel var redde. Han sprang ut av sengen natt etter natt, ut på trappen for å få et glimt av levenet, men nei, alt var stille og rolig da han kom ut.

Alle maste om at sakene skulle legges tilbake i graven, men det ble ikke gjort.

Onkel skrev da til min mann og spurte om han kunne gi en forklaring. Vi fant det interessant og reiste til Refsnes. Vi ble lagt i sengen i stuen hvor sakene lå, og jeg kan ikke nekte at mine øyne stod til ovnen og mine ører var vidt åpne, men bare ro og stillhet hele natten. Etter besøket var alt rolig i lang tid, og de spøkte med at presten hadde manet åndene bort.

Året etter, en herlig sommerdag, reiste vi igjen til Refsnes. Da var Endre, Dagny, min svigerinne Kitty, Karl og jeg med. Uroen eller de gamle saker ble ikke nevnt hele aftenen. Vi hadde nesten glemt dem, men den natten hørte vi alle uro, både over oss og ved siden av, enkelte som om noen gikk frem og tilbake på gangen mellom værelsene, andre som en besynderlig banking og til slutt et voldsomt smell. Det gjorde et voldsomt inntrykk at vi også hadde hørt det. Enden ble at oldsakene ble sendt til museet i Oslo. Siden ble alt rolig.

Jeg forteller dette, fordi jeg selv har vært med, både så og hørte uten å kunne gi noen som helst forklaring.

Onkel Tobias sin sønn Endre som var lærer, overtok gården, og nå har hans sønn Torjus den. Således forløp årene og tiden gikk. Barna vokste, ble friske og kraftige i våre beskjedne forhold eller kanskje nettopp ved dem. Økonomien var det alltid dårlig med, og hadde vi ikke hatt så gode og snille foreldre på begge sider, så vet jeg ikke hvordan det hadde gått.

Så kom endelig oppbruddet. Karl hadde fått Kopervik og Åkra. Det var underlig å forlate alt som vi hadde levd oss inn i gjennom de mange år. Vi fikk mange beviser på at folket regnet oss som sine. De siste 14 dager falt mange tårer på begge sider. De som satt trygt på sine gårder, og vi som atter skulle ut å fare. Syv barn, vi to og hushjelp, en av de trofaste som var hos oss i elleve år. Ja om hushjelper kunne der skrives et helt kapittel. De var oss til usigelig hjelp gjennom alle år.

1906.

Reisen til Kopervik gikk bra. Det var i slutten av september så alt hadde enda litt av sommerens og høstens skjær da været var fint.

Vi ble møtt med megen vennlighet og innlosjert i flere familier da vårt eget hjem først måtte ordnes. Det var en stor forandring fra den trange dal til det åpne hav. Det tok sin tid innen vi følte oss hjemme. Men barna kom på skole og der var jo også middelskole. Arbeidet opptok oss begge. Det var en vanskelig tid i vårt liv. Alle barna var hjemme, Per kom til. Karl var ofte syk. Selv om han nå ble vant til at der av og til kom litt blod og tok det mindre høytidlig. Enda en gang sa doktoren og det en spesialist at hvis han fortsatte å arbeide og ikke reiste til sanatoriet snart, hadde han ikke lenge igjen. Han reiste ikke.

Biskop Heuck kalte i sin tid Karmøy for de helliges øy. Der var meget kristelig liv og megen offervillighet, så det var lett for en prest å arbeide, men klimaet var hardt og reisene mange. Det var fremdeles karjolen som måtte benyttes. I 1910 kom den første bilen til Kopervik. Det var E. Søliland som hadde kjøpt en i Bergen. I 1912 fikk vi drosjebil og senere rutebil til Åkra. Det var en umåtelig forbedring og megen tid innspart.

Året 1913 hadde vi den store sorg at vår sønn Finn døde.

En sommer reiste vi med hele familien til Hægbostad, hvor vi bodde i ferien på Tingvatne. I 1914 bodde vi i Hervik. En lørdag da Karl skulle preke i Kopervik fulgte jeg med og da vi kom av i gaten hørte vi at krigen hadde brutt ut. Det var som jorden rystet under oss. Vi kunne liksom ikke fatte det og dog var det bare det ene som opptok oss. Alle flyttet inn fra landet, alle tenkte og talte om det fryktelige. Men menneskene er underlige. Da en tid var gått gikk livet sin vante gang, og det var atter de små ting som opptok. Vi kom jo heller ikke direkte opp i krigen dengang. Det var våre sjøfolk det gikk ut over. 2001 mann fikk sin grav i bølgene.

Vi fikk mange gode venner, både vi og barna. Skal bare nevne familien Larsen. Både de gamle som gjennom mange år hadde vært en av støttene for det kristelige arbeidet i Kopervik, samt de unge som også ble Olavs svigerforeldre. Ja der var i det hele stort hjertelag i folket. Det var bl. a. ikke sjeldent at hadde de gjort et godt fiske eller på annen måte vært heldige ga de 100 eller 50 kroner til en eller annen gjerning de hadde kjær, også iblandt til presten.

De hadde også for skikk at presten, ja fruen med, gjerne skulle være med dem i brylluper, begravelser, ja endog barnedåp. Karl var jo bare den tredje presten de hadde. Før den tid var Kopervik og landsognet hørende til Avaldsnes og Åkra til Skudenes. Jeg kunne selvfølgelig ikke alltid være med, men når far kom hjem med en herlig kake da ble der en stor glede hos store og små.

De siste årene var Karl ofte plaget av heftige mavesmerter. Legen trodde det var en sterk kardialgi og satt i timevis hos ham. Gav ham store doser morfin og omsider gav smertene seg, og da var han kjekk igjen til de atter kom.

Jeg var medlem av meddomsretten i en eller to perioder, og av og til måtte jeg ta timer på skolen når en eller annen var syk. Ellers var det kvinneforeningene jeg fikk være med på, ja og så selskapligheten, for den var ganske livlig på den tid.

Årene gikk, og vi tenkte at kanskje et mildere klima kunne hjelpe. Karmøy er jo værhard, selv om den har varme dager iblandt. Naken og gold er den, men så meget himmel og hav, med sine herlige lyngheier og praktfulle solnedganger, så blir man glad i den, og vi følte oss bundet både til folket og stedet, så avskjeden ble nokså tung da vi de siste dager av september 1916 sa det siste farvel for å flytte til Tjølling.

Det gjorde godt å få den lange deilige båtreisen og hvile ut etter harde pakkedager og avskjed med de mange vi så gjerne ville være noe for, men som vi nå følte at vi bare stod i gjeld til. Nå var bare de tre yngste med oss, og de var jo temmelig store.

Spenningen er jo alltid stor når man skal begynne på et nytt sted. Hvordan vil de ta imot oss? Kan vi bli til noen hjelp og nytte? Men som vi gled inn Larviksfjorden den herlige høstdagen og så mot åsen i øst, der et eller annet sted måtte jo vårt fremtidige hjem ligge

Vel kommet til kaien ble vi møtt av vognen som stod ferdig for å kjøre oss til Gloppe, og i en deilig kalesje med to fine hester foran kjørte vi så gjennom Larvik og inn i Tjølling. Konsul Oppen og hans datter tok vennlig imot og ble våre venner for livet. All den hygge og gjestfrihet vi nød på Gloppe gjennom de 15 årene vi var i Tjølling, kan jeg aldri takke nok for.

Karl og jeg kjørte opp til prestegården om aftenen, mens våre tre ble på Gloppe. Prestegården var opplyst og på trappen stod vår kjære Stina, blid og smilende til tross tårene randt og tok i mot oss. Den kjære Stina må ha noen år med det samme. Hun hadde vært hos oss i Kopervik, hvor hun hørte hjemme, i flere år. Var der i den tid Finn var syk og elsket oss alle som vi elsket henne. Nå hadde hun vært hos min søster i Oslo, men hadde lovet at hvis vi kom til Østlandet, skulle hun komme igjen, og nå stod hun der omgitt av kasser og møbler, som hun og forpakteren hadde begynt å bære inn. Det første jeg sa til min mann da vi kom inn var: Her er et hjem. Jeg syntes den 111 år gamle bygningen liksom favnet oss. Har aldri hatt den følelsen andre steder, og den varte til siste dag. Kan fortelle at jeg aldri en gang vet om at jeg nærmet meg hjemmet uten at jeg takket Gud for vårt deilige hjem. Jeg elsket de store gamle stuer, den store 14 måls have med sine gamle og mange frukttrær, fant hvile og fred mer enn noe annet sted.

Karl ble innsatt av prostens, og vi kom litt etter litt i orden. Men 14 dager etter ankomsten fikk Karl et av sine maveanfalle med gulsot. Legen kunne da konstatere galdesten. Det var det han hadde hatt i Kopervik de mange ganger. Vi fikk en meget elskverdig lege som ordnet alt med den kjente dr. Lindboe i Oslo, med pleierske på reisen, kort sagt med alt.

Men der stod vi. Hva ville det bli til? Alt ble liksom lagt i grus. Prestehjelp var umulig å få, så naboprestene hjalp det de kunne. Men enda så gammel jeg er, har jeg ikke mistet skrekken for telefonen som jeg fikk dengang når folk ringte og ville ha presten som de hadde ventet på, og jeg måtte si som det var, og de kunne intet forstå. Men endelig fikk vi kapelan, så var den sorg over.

Operasjonen gikk godt, men det tok tid da den var meget alvorlig. Samtidig ble det konstatert at hans lunge ikke feilte noe, og at den aldri hadde vært angrepet. Et lyspunkt Senere levde vi vår beste tid. Karl var frisk, barnene kom ut hver på sin kant og kom hjem når de hadde anledning.

Vår store have, som ga meget arbeide, ga oss også utbytte de første årene. Alle hadde penger, og det var dyrt som vanlig i krigstid. Nå hadde jeg bedre tid og kunne mer tenke på arbeide også utenfor hjemmet. Var således formann i Folkeakademiet i flere år. Det var et godt opplysningsarbeide med foredrag av kristelige og kulturelle emner, som ble omfattet med stor interesse.

Var med i provianteringsrådet de siste krigsårene. Fikk istand arbeide for egen sykepleierske på Østre Halsen som ligger langs Lågens utløp. Et arbeide som vi hadde megen glede av, da det ble omfattet med kjærlighet. Så begynte vi å samle inn til nytt gamlehjem, og der var jeg med til hjemmet stod ferdig på en vakker tomt i nærheten av kirken. Tomten fikk vi av kommunen.

I alle år var jeg medlem av Larviks diskusjonsklubb, og dens formann i seks år. Medlem av Larvik og omegns verneforening. Var selvfølgelig med i kvinneforeningene rundt i bygdene, et arbeide jeg satt stor pris på. Holdt en del foredrag i Tjølling og flere andre steder, så min tid var vel opptatt. Men det var herlig å leve, herlig å få være med og gjøre det lille jeg kunne.

Mange gode venner fikk vi både i Tjølling, Larvik og Sandefjord. Vår presteforening var rene festdager. I 1919 var far, mor og alle deres barn og barnebarn samlet på Tjølling i fire uker i herlige solskinnsdager.

I 1918 hadde jeg en herlig tur til Sverige til min søster og svoger.

Blandt de mange venner må jeg nevne frk. Regine Oppen, som gledet oss på mange måter. Ikke minst ved de mangfoldige bilturer rundt i hele Vestfold fra vår til høst. Vi ble godt kjent, og jeg pleier å si at jeg er glad jeg fikk leve i bilens tid, det er et herlig fremkomstmiddel.

I 1930 var Karl 50 års student og vi var begge i Oslo.

En dag i mai 1931 kom Karl hjem om aftenen og var kjekk som vanlig, utpå natten fikk han voldsomme mavesmerter. Legen sendte ham til Tønsberg sykehus, hvor de fant ut at det var tarmslyng. Forsøkte operasjon, men der var intet å gjøre. Hans bønn hadde alltid vært at han måtte få leve til alle barnene var selvhjulpne. Nå hadde han opplevd det, og så svært det var å skilles, så måtte vi bare takke for alt. Rolv, Hild, Ruth og jeg var hos han de siste dagene, og han døde rolig og fornøyet i troen på sin frelser. Min første tanke var å takke gud for nå skulle han aldri være syk mer eller ha smerter. Han ligger begravet på Tjølling ved siden av vår datter Aud.

Blandt de etterlatte papirer var også en beretning Ruth Lea Hausken har gitt av sin far og det faller naturlig å ta den med her:

Det er vel for de fleste av oss vanskelig å gi et helt objektivt bilde av sin far. Det blir det nok også for meg. Far har alltid stått for meg, og jeg tror for alle oss barn, i et eget lys. Først av alt er det vel takknemligheten over å ha hatt en prest til far, som en trygt kan si, holdt mål med sin lære også i hverdagen. Aldri kan jeg huske far sa noe i sine prekenes eller taler som han ikke fullt ut levet etter. Han var enkel og from i begge ords beste betydning. Far var lik mot alle, hjertlig og gjestfri hvem som kom. Når jeg tenker på alle dem vi barn etter hvert drog hjem, aldri en sur mine eller et vondt ord. Mange ganger senere i livet har jeg tenkt at han tok visst alt for meget hensyn til oss så vi glemte å ta hensyn til hans stilling som prest. Han sa alltid: Kan du trygt for din samvittighet gjøre det, skal du ikke ta hensyn til at jeg er prest. Men hva det kostet ham forstår en vel først siden i livet. Jeg husker så godt da guttene hadde vært hjemme til fars begravelse at Leiv skrev etterpå at han syntes det var rart at ingen hadde nevnt fars ærlighet, og det er sant. For far var bunnærlig i all sin ferd. Stakkar han høstet ikke laurbær på det, han mer enn andre. Men alt som smakte av hykleri var han en «vederstygghet» for å bruke hans eget ord.

Enda ser jeg ham gå til kirke om søndagen. Så snart det ble varmt nok og ikke regnet, i floss. Hans ærbødighet for sin kirke og stilling sviktet aldri. Alle de prester jeg har hørt og sett forrette foran alteret, få har gjort det så enkelt og høytidelig som far. Han var så helt fri for manerer.

Ingen var glad i høytidene som han. Jeg synes aldri det har vært riktig høytid siden han døde. Enten det var jul eller påske eller pinse. Ingen var ivrigere til å gå rundt juletreet, og alle julesangene måtte synges enda det slett ikke var noen strålende sang. Sangfugler var det dårlig bevendt med. Men hadde hushjelpen stemme, hjalp det svært. Da var vi minst fire som gjorde vårt beste. Så leste far evangeliet og ba for alle som ikke var hjemme. Bare en jul kan jeg huske at alle var hjemme.

Han frydet seg når guttene var hjemme, og særlig når det var noen juridiske emner som kunne diskuteres, likte han seg.

For oss barn var han et levende leksikon. Han kunne huske alt det han hadde lært, og jeg savner ham svært ofte, når det er noe jeg skal ha rede på i en fart. Vi ble visst forvente av det.

Han var også en sjeldent pliktoppfyllende natur.

Det ble tomt i prestegården da Karl var borte. Det var ikke et hjem mer, bare et midlertidig oppholdssted da vi tilbrakte sommeren der, den siste.

I 41 år hadde vi vandret sammen, delt sorger og gleder. Hadde håpet å få enda en del år, hvor vi skulle hvile, reise og besøke våre barn. Men aldri kunne vi bestemme hvor vi kunne tenke å bo, enda så ofte vi talte om det.

Nå var det unødvendig. Jeg skulle atter ut på vandring, men nå alene. Jeg følte meg bastet og bundet til Tjølling, vi hadde hatt det så godt, og nå hadde jeg dessuten mines to graver som også bandt. Vi fikk en gammel prost Schjønn, som skulle bestyre embedet og kanskje ordne en del på kontoret. Far kom så plutselig fra det hele, men der var intet å ordne, alt var i den beste orden, hvilket det alltid var. Gamle prosten ble oss til megen glede og trøst i tiden som fulgte. Han var god og hjertefrom og ble glad i de unge og de i ham. Så da Hild og Theo skulle gifte seg Sankt Hans, og prosten sa at de burde få en prest av vår bekjentskap til å vie seg, sa Hild: «Når ikke far kan så vil vi ingen annen ha enn Dem». Han var som far for dem.

Sommeren gikk med å forberede flytningen, og da det ble bestemt at jeg skulle flytte hjem til min mor, fikk vi det som ikke ble solgt på auksjon, tatt inn på et tomt skoleværelse på Bjerke skole. Ruth ble gift i oktober, og da forlot vi begge vårt hjem for alltid.

Min mor var gammel, men ånds- og legemsfrisk. Vi var begge ensomme og hadde det godt sammen. Roen som jeg så godt trengte, fikk jeg. Jo, jeg fikk tid til å tenke og og til å takke for alt. Men noe var gått i stykker inne i meg, og jeg er aldri kommet over det.

Mor levde i tre år, og jeg ble, men reiste en del om somrene. Hild og Theo var bosatt i Stavanger, hvor også Leiv og Hjørdis var. I Haugesund bodde jo både Alv og Ruth med sine så det falt naturlig at jeg tenkte på Stavanger. I 1934 fant de et hus i Lyder Sagensgt, rett opp fra

Paradis, som de fant passet for meg da Hild og Theo kunne ta første etasje og jeg annen. Jeg kjøpte da huset, og da mor døde i 1934 flyttet jeg til Stavanger.

Det ble en god tid. Middag spiste jeg nede, og hushjelpen delte vi. En pen liten have, hvor vi kunne fortsette med vårt vante arbeide og en herlig utsikt.

Der fikk jeg også tilfredsstillende min trang til å komme meg langt omkring, da Theo var vegingeniør og hadde egen bil. Hild og jeg var meget med, og jeg fikk kjenne en ny del av vårt land. Om jeg mange ganger hadde reist over Jæren med banen, så er det noe ganske annet å reise den på kryss og tvers. Jæren er imponerende både når man en gang i mellom treffer den i sol og stille, og når den, hvilket oftest hender, med sinte regn- og stormbyger. Så vi var glade vi satt tørt inne i bilen. Storslått er den både hva fjell og sletter angår.

I 1937 flyttet Hild og Theo til Arendal, hvilket igjen gjorde meg hjemløs, da jeg ikke kunne tenke å sitte med hus og fremmede leiefolk. Solgte huset og reiste et helt år omkring, både til mine og til Sverige og Danmark. I september 1939 var søster Karo og jeg i Farsund. Vi tenkte å samle alle i Kristiansand på fars 100 års dag, men meldingene omkring gjorde oss urolige og vi dro hver til vårt. Jeg leiet da en leilighet, som jeg forresten ikke trivdes i. Jeg var vant til mitt eget.

9. april ble jeg vekket ved at Ragna (*datter av sønnen Leiv*) stod foran sengen min og sa: «Du må stå opp bestemor, her er krig. Om en time kommer bilen for å hente deg til Stemmen». Leivs sted på Hove. Da jeg så ut av vinduet var luften full av fly. Allerede på Sandnæs måtte vi søke tilfluktsrom. Men da doktor Ravensborg som bilte oss, sa at dette hadde han ikke tid til fikk vi kjøre videre på eget ansvar. Det var kaldt, isen lå enda på vannene, men ovnen var god Etterhvert ble huset temmelig fullt. Fjorten mennesker i lengre tid. Apetitten, især blandt de unge, var stor. Aldri glemmer jeg apetitten.

Fru Berner, tante til Hjørdis, stod for maten. Hun var umåtelig dyktig, så vi hadde det godt på alle måter hva mat angår. Men så var jo Leiv og eldste sønn av Årstad med i krigen i Dirdal og Oltedal, ca. 20 km. fra oss.. Ellers var det jo uro i luften, på veiene og på sjøen. Spenningen var stor, og den dag vi fikk høre at alle våre kjære i Dirdal var tatt til fange og transportert til Stavanger for å settes i arrest, var svær. Der saes at da båtene kom til Stavanger stod kaien full av folk som gråt. Det var visst de første arrestasjonene vi hadde. Litt etter hvert reiste våre gjester tilbake igjen. Til slutt var det bare fru Berner og jeg tilbake.

Samme høst bestemte jeg meg for å søke om plass på aldershjemmet Solvang når det ble ledig. Imidlertid reiste jeg til Ruth i Haugesund og var der i 7 - 8 måneder. Flyttet så inn på Solvang. Det passet meg, stort og vel innrettet, passet for gamle. Jeg hadde alltid sagt at om jeg ble gammel og alene ville jeg på gamlehjem.. Nå har jeg prøvd det og sier det samme.

Det ble dessverre ikke av lang varighet for allerede i desember året etter ble huset atter tatt av tyskerne, og vi stod alle hjemløse.

Det året var forresten det tyngste året av mitt liv, som det var for så mange. Rolv ble jo tidlig satt inn på Møllergt 19, og mine tanker kretset jo om han. Hans død, og Leivs et halvt år senere, med alt som familien hans ble utsatt for, det er det bare Guds kraft som gjør at man kommer over.

Så var det meldingene i radio, flyalarm især ved lys måne. Da var det opp og få klærne på, enkelte netter to ganger, ned i 1. etasje. Der satt vi søvnige og påkledde som til en lang reise. Lyttende både til skytingen og til en og annen bemerkning som kunne lyde i stillheten.

Første desember kom der så ordre om at Solvang skulle være ryddet innen 8 dager.

Klokken 7 om morgenen vandret jeg da nedover i en ung pikes arm på glatt holkeføre og med en sykkellykt. Alt var mørkt, så selv toget måtte vi lete oss frem til.

Olav og Tordis i Farsund hadde tilbudt meg et hjem hos dem og det fikk jeg både vel og lenge.

I mai 1943 reiste jeg til Theo og Hild i Arendal, hvor jeg feiret min 75 årsdag. I august kom svoger Fridtjof ned for å fortelle at Olav og Tordis var flyktet til Sverige. Han overbrakte også spørsmålet om jeg ville reise til Farsund og være hos Terje og Agnes som nå følte seg svært ensomme. 25. september var jeg så i Farsund igjen. Alt var jo beslaglagt, men vi har fått bo i huset til denne dag. Litt av klær, tepper o.a. er blitt tatt med mellomrom, men ellers er alt gått bra. Tankene var jo hos alle mine, især Alv som satt i Tyskland, Per i Amerika og England og så de to i Sverige, men dem fikk vi jo både brev og pakker fra.

I Farsund har jeg møtt megen godhet, kjærlighet og gjestfrihet. Især vil jeg minnes Sigrid Samuelsen og alle på Sunde som var umåtelig snille og hyggelige. Så hadde jeg jo broder Endre som var meg til hygge, trøst og hjelp.

I Farsund var forholdene rolige. Syntes nesten jeg var kommet bort fra krigen. Men så en natt i mars ble tatt. Så og si alle av våre kjente. Mange sitter enda. Byen var som lammet. Senere ble stadig en og annen tatt foruten hus og leiligheter.

Hild og Ruth besøkte meg i mars og Ruth og Koll Bendik samt Kolbein om sommeren. Arrestasjoner hørte til dagens orden. Elleve unge kjente menn ble tatt og skutt. Var en aften sammen med 12 unge enker, et trist syn. Hele deres liv forandret fra glede til uforståelig sorg. Sytten unge fra Jæren likedan straks etter. Således kom sørgebudskap dag etter dag.

29 april kom meldingen om at Tyskland hadde henvendt seg til de allierte om kapitulasjon. Vi feiret dagen med en kopp nesten ekte kaffe, Endre, Sigrid, Victor. Vafler til.

Her slutter beretningen. Etterkrigstiden er ikke nevnt. Hun flyttet imidlertid tilbake til Solvang aldershjem og bodde der til hun døde på Stavanger sykehus 21. mars 1950, nesten 82 år gammel.

I det etterfølgende har hun skrevet om sine barn, men dessverre ikke om alle.

Rolv ble født i Hammerfest, 13 juli 1891.

Sine barneår levde han således i Hægbostad. Et sunt godt liv, opptatt med alt, lek og arbeide, vinter og sommer. Gikk tre år på folkeskolen og flyttet så til Kristiansand til sine besteforeldre som var så elskverdige å la han få bo hos seg. Der ble han til siste året på gymnasiet. Da flyttet han til Stavanger hvor han tok artium.

Han talte ofte senere om at han hadde savnet sitt hjem i barneårene. Hos besteforeldrene ble det aldri et riktig hjem, og når han kom hjem i feriene, var han fremmed for sine. Han elsket alt som var pent og selv var han meget pertentlig. Når han kom hjem til de mange barn og hva der følger med et stort barnehus, tror jeg ofte han vantrivdes. Husker en gang han sa: Jeg ville aldri gifte meg hvis jeg skulle tenke at min kone skulle ha det så travelt som du mor.

Likeledes: Ingen burde gifte seg hvis de ikke kunne sikre sin kone levelige vilkår, om man skulle falle fra. Jeg tror han gjennomførte det. Mot sine foreldre var han, som alle barna, til det ytterste omtenssom, elskverdig og god. Så jeg pleier å si at jeg skylder mine barn like meget som de måtte skylde meg. Jeg har fått bare godhet.

Rolv tok utdanning som nasjonaløkonom ved Universitetet i Oslo. Han var ansatt i Damman og Co (forsikrings- og agenturfirma). Gift med Ingeborg Bergseng, 1893 - 1986, fra Lillehammer.

Rolv deltok aktivt i motstandsbevegelsen. Se helteepos fra okkupasjostiden. Han ble arrestert og skutt 26. november 1941.

Litteratur:

Dagfinn Hauge, Slik dør menn, Lutherstiftelsens forlag 1946.
KRIGENS DAGBOK, Norge 1940 - 1945, Forlaget Det Beste 1995.
Stavanger under okkupasjonen, Motstandskampen 194 - 1945, Knut Stahl, Stabenfeldt forlag.

Finn, ble født i Oddernes 13. september 1883.
Finn som døde i 1913 i Kopervik er ikke omtalt i boken.

Leiv, ble født i Hægbostad 5. mars 1895.

Han var den tredje gutt og jeg syntes det ble mange gutter, for jeg følte meg udyktig til å oppdra gutter. Hjemme var vi jo mest piker, og det tenkte jeg meg var lettere.

Leiv var en selvstendig natur fra så langt tilbake jeg kan huske ham. Husker jeg sa til Karl: Leiv behøver hverken far eller mor, han greier seg alene. Aldri mas med leksene, hverken med ham eller de andre, etter at jeg hadde passet nøye på med hjemmearbeidene de tre første årene. God smak hadde han, friluftsmann, uvøren og dristig, så vi var ofte engstelige.

Men det gikk godt, enda den gang han holdt på å sette livet til. Kullseilte i forrykende vær mellom Kopervik og Tjoland. Hadde utrustet seg for jakt og seilte avsted i godt vær. Plutselig blåste det opp da han var halvveis. Tilbake var umulig. Fikk av beksømmer og klær, men geværet måtte reddes så det svømte han med til også det måtte gå. Flere trålere gikk forbi, men oppdaget ham ikke. Lå besvimt to ganger før han nådde frem til ett hus og styrtet seg i ektesengen. Ingen var hjemme, men en pike hadde sett en naken mann løpe inn i huset. Hun varskudde folkene som var ute og de sprang hjem.. Konen stelte godt med ham, fikk på ham mannens tykke ulltrøye og benklær, varm sterk kaffe, fikk en avsted til Kopervik med bud om at han levde. Hans far reiste over i motorbåt med klær og annet. Hjem ble han fulgt av et stort guttefølge. Han var dagens helt.

Da vi kom til Tjølling ble han hjemme et semester. Inndelte pensum likt for dagen og tiden. Stod opp klokken fem, leste til frokost, arbeidet en time eller så i haven, leste og arbeidet og gjennomførte planen.

Julen 1916 ble det bestemt at han burde ta et år til, men han gikk opp om våren. Ville spare sin mor for å gå i engstelse. Jeg var nemlig alltid engstlig foran hver eksamen.

Han var utdannet jurist fra universitetet i Oslo. Høyesterettsadvokat 27 år gammel. Hadde egen advokatpraksis i Stavanger. Var gift med Hjørdis Hansen, 1898 - 1982, fra Stavanger.

Vernepliktig løytnant og deltok i felttoget i Dirdal i1940.

En av lederne i motstandsbevegelsen i Rogaland. Arrestert og tok sitt eget liv i Bergen 2. mai 1942 for ikke å røpe noen av sine medarbeidere under tortur.

Litteratur:

KRIGENS DAGBOK, Norge 1940 - 1945, Forlaget Det Beste 1945
Stavanger under okkupasjonen, Motstandskampen 1940 - 1945, Knut Stahl, Stabenfeldt forlag.

Alv, født 17. november 1896 i Oddernes.

Han ble født hjemme hos mine foreldre i Kristiansand, og døpt av sin bestefar da han så litt svak ut. Han var den stillferdigste av alle våre. Gikk med seg selv og sine leker. Ute drev han mest med å grave grøfter og bygge broer over samt lage veier. Vi tenkte, han blir ingeniør når han blir stor. Det hadde han kanskje også blitt. Jeg har han mistenkt for at det bare var av hensyn til sine foreldre at han bestemte seg for å gå til sjøs.

Det var en vanskelig tid for oss med de mange barn og megen sykdom. Hans far hadde intet imot at han gikk den veien. Han hadde selv hatt lyst, men hans mor satt seg imot det da hun var redd for sjøen. Han ble også på den måten kort hjemme. Men da vi kom til Tjølling og han på sjøkrigsskolen på Horten var han jo ofte hjemme.

Utdannet fra Sjøkrigsskolens nederste avdeling. Vernepliktig kaptein i Marinen. Skipsfører i handesflåten.

Gift med Borghild Næsheim, 1894 - 1973, fra Haugesund.

Deltok i felttoget i 1940 som skipssjef på mineleggeren «Gor». Arrestert og satt i tysk krigsfangenskap fra 1943 til 1945.

Førte tankskip i Jahres rederi etter krigen. Døde 12. februar 1986 i Haugesund.

Olav, født 3. februar 1898 i Hægbostad.

Olav var den første som ble oppkalt. Jeg hadde ivret for Olav og Per med alle de andre. Men far syntes ikke det var pene navn, og et pent navn kunne man da gi sine barn. Jeg var enig i at navnene ikke var bra nok, men jeg ville kalle opp fedrene, ville holde forbindelsen med slekten. Nå ja, jeg fikk jo både Olav og Per. Olav var den minste av alle guttene. Da han ble født veide han bare tre kilo, fikk gulsot, så klokkerens kone kom hver aften og badet han. Da han var fire uker veide han fremdeles det samme. Han ble likevel den største av dem alle.

Da han var fjorten måneder falt han ut fra annen etasje. Barnepiken skulle legge ham, men først ville han se på dyrene som kom hjem. Puffet opp vinduet og falt. Da jeg kom til hadde Dadda løpt med ham under springen, men han var blå og vond å se på. Vår gamle trofaste Torkel stod på gården og hugget ved. Tårene rant nedover de skrukkede kinn og han sa så vakkert: Det var englehender som tok ham. Ja englehender har ofte tatt under og verget vår store, viltre gutteflokk. Det var jo også vår daglige bønn for vi kunne ikke følge dem fra elven til heien, fra jakten til fisket.

I Kopervik stupte han fra den høyeste råen på et skip. Etter middelskoleeksamen begynte han på kontoret hos lensmann Siqveland i Kopervik.

Ble senere dispassjør og jurist. Sakfører i Farsund. Gift med Tordis Larsen, 1901 - 1984.

Drev illegalt arbeide og rømte med sin kone til Sverige i 1943. Kaptein i de norske politistykene.

Politimester i Sandefjord 1946 - 56 og Stavanger 1956 - 68.

Ridder av 1. kl. av St. Olavs orden.

Aud Kirsti, født 20. april 1900 i Hægbostad Døde i 1928 i Tjølling

Det var stor stas da vår første pike kom - pen, stor og kraftig. Tante Karo var hos oss i den tid. Rolv og jeg ville hun skulle hete Anne Kristine etter farmor, men tante og Karl holdt på Aud Kirsti og slik ble det

Hild, født 27. februar 1901 i Hægbostad.

Gift med Theo Resen-Fellie fra Husmor. Døde i 1958 i Arendal.

Ruth, født 8. januar 1906 i Hægbostad.

Middelskoleeksamen. Begynte utdanning som Ullevålsøster, men måtte slutte på grunn av vonde ben. Au pair i Frankrike.

Gift med Kolbein Hausken fra Haugesund. Skilt i 1953. Oldfrue på Slottet i Oslo fra 1953 til 1972.

Døde 15. oktober 1986 på Glitre sanatorium i Hakadal

Per Waage, født 24. april 1907 i Kopervik

Utdannet fra Sjøkrigsskolens nederste avdeling og Marinens flygerskole. Vernepliktig kapteinløytnant i Marinen og skipsfører i Handelsflåten.

Gift med Bodil Hellstrøm, født 7.mai 1912 i Stavanger.

Deltok i feltoget i 1940 som flyver i Marinens flyvåpen. Rømte til England i 1940. Aktiv flyver og flynavigatør. Dekorert med krigskorset med sverd.

Kaptein og bestyrer på hvalkokeriet Kosmos 3 1946 - 1954.

Døde 11. februar 1954 ombord på Kosmos 3 i Sydishavet.

Litteratur:

Sjøoffiser og samfunnsbygger, Vernepliktige sjøoffiserers jubileumsbok 1995.

Krigskorset, Erik Gjems-Onstad, Grøndahl og Dreyers Forlag AS, 1995.

Hærens og Marinens flyvåpen 1912 - 45, Fredrik Meyer.